

Strojno učenje za boljšo povečavo slik

Blaž Rojc

7. november 2018

1 Uvod

Današnja fotografska oprema, od profesionalnih fotoaparátov do pametnih telefonov, je zmožna zajemati slike v visokih ločljivostih. Ker pogosto polna ločljivost slike ni potrebna, se večina slik pred shranjevanjem ali pošiljanjem zmanjša. To samo po sebi ne bi bil problem, če bi se za spreminjanje velikosti uporabljali algoritmi, ki bi skušali čim bolj ohraniti kvaliteto slike. Ampak zaradi minimizacije stroškov procesiranja in shranjevanja veliko aplikacij uporablja linearno interpolacijo, ki na račun kvalitete omogoča zelo hitro spreminjanje velikost slike.

S ciljem boljše povečave slik sem ustvaril konvolucijsko nevronske mrežo, ki vzame linearno interpolirano, v vsako dimenzijo štirikrat povečano sliko in vrne izboljšano verzijo z manj artefakti povečave. V tem besedilu bom predstavil delovanje nevronske mreže, njeno obliko, programsko okolje, ki sem ga uporabil, in množico slik, uporabljeno pri treniranju in preizkušanju mreže.

Pri načrtovanju mreže sem se usmerjal po raziskavah s podobnim namenom. [1, 2, 3] V večini primerov je šlo za večslojne nevronske mreže, jaz sem se pa omejil na en sloj s konvolucijo.

Rezultati so sprejemljivi, mreža je zmožna očitno izboljšati kvaliteto slike v primerjavi z linearno interpolacijo samo.

2 Definicije

V tem besedilu so večkrat uporabljeni izrazi *konvolucija*, *aktivacijska funkcija* in *konvolucijska nevronska mreža*. Definirajmo jih.

2.1 Konvolucija

Konvolucija [4] je računska operacija, podana s formulo

$$\text{izhod}(C_{\text{izhod}_j}) = \text{odmik}(C_{\text{izhod}_j}) + \sum_{\substack{C_{\text{vhod}_i} \\ \in C_{\text{vhod}}}} \text{utež}(C_{\text{izhod}_j}, C_{\text{vhod}_i}) \star \text{vhod}(C_{\text{vhod}_i}),$$

kjer sta C_{izhod_j} in C_{vhod_i} barvna kanala slike, $C_{\text{vhod}} = C_{\text{izhod}} = (\text{rdeč}, \text{zelen}, \text{moder})$, oznaka \star pa označuje *diskretno korelacijo*, podano s formulo

$$(f \star g)(n) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} \overline{f(m)} \cdot g(m+n).$$

Oznaka \overline{f} nakazuje, da gre za kompleksno konjugiranko f , ampak ker so vsi vhodi, uteži in odmiki realna števila, uporabljamo pa le operaciji seštevanja in množenja, velja $\overline{f} = f$ in enačbo lahko zapišemo v obliki

$$(f \star g)(n) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} f(m) \cdot g(m+n).$$

Vemo, da ima funkcija uteži končno definicijsko območje, zato se omejimo le na k členov:

$$(f \star g)(n) = \sum_{m=0}^{k-1} f(m) \cdot g(m+n)$$

Število k imenujemo *jedro konvolucije*.

Slike so dvodimenzionalni objekti, v računalniku predstavljeni kot trojica dvodimenzionalnih matrik - vsaka predstavlja intenzivnosti enega izmed treh barvnih kanalov.¹ Torej moramo pojem konvolucije razširiti na dve dimenziji:

$$(f \star g)(x, y) = \sum_{m, n=0}^{k-1} f(m, n) \cdot g(x + m, y + n)$$

Vstavimo sedaj to formulo v definicijo konvolucije in računajmo za točko (x, y) :

$$\begin{aligned} \text{izhod}(C_{\text{izhod}_j}, x, y) = \\ \text{odmik}(C_{\text{izhod}_j}, x, y) + \sum_{\substack{C_{\text{vhod}_i} \\ \in C_{\text{vhod}}}} \sum_{m, n=0}^{k-1} \text{utež}(C_{\text{izhod}_j}, C_{\text{vhod}_i}, m, n) \cdot \text{vhod}(C_{\text{vhod}_i}, x + m, y + n) \end{aligned}$$

Opazimo: ‘vhod’, ‘izhod’ in ‘odmik’ so trodimenzionalne podatkovne strukture, ‘utež’ pa kar štiridimenzionalna. Take strukture imenujemo *tenzorji*.

2.2 Aktivacijska funkcija

Izraz *aktivacijska funkcija* označuje funkcijo, ki izhodno vrednost sloja mreže preslika v vrednost v zelenem območju.[5] V globokih nevronske mrežah se aktivacijske funkcije uporabljajo za vnos nelinearnosti, ki omogoča smiselno komponiranje operacij.[6]

Nekaj primerov aktivacijskih funkcij predstavljajo usmerjena linearna enota (ReLU):

$$f(x) = \begin{cases} 0 & \text{za } x < 0 \\ x & \text{za } x \geq 0 \end{cases}$$

sigmoid:

$$f(x) = \frac{1}{1 + e^{-x}}$$

in binarna stopnica:

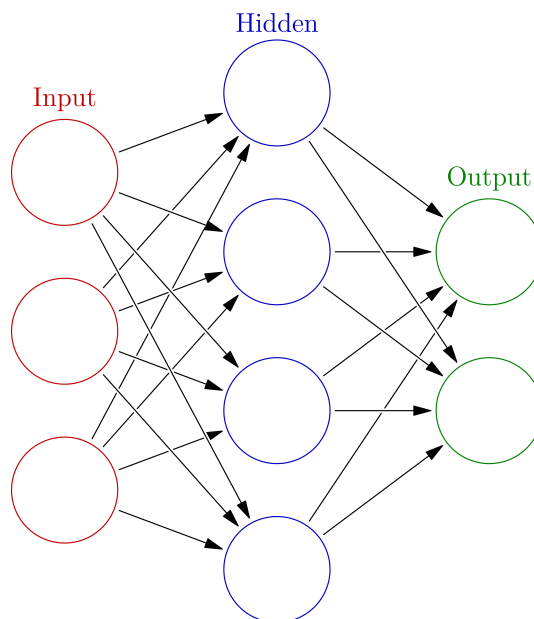
$$f(x) = \begin{cases} 0 & \text{za } x < 0 \\ 1 & \text{za } x \geq 0 \end{cases}$$

2.3 Nevronska mreža

Nevronska mreža je omrežje povezanih nevronov ali vozlišč.[7] Njena oblika se zgleduje po strukturi živalskih možganov.[8] Podobno se tudi “učí”: Za vsak učni primer se prilagodi glede na razliko med njenim in ciljnim izhodom.

Prednost nevronske mreže v primerjavi s standardnimi algoritmi je, da za gradnjo mreže postopka iskanja rešitve ni potrebno točno definirati. Na razpolago moramo imeti le dovolj velik nabor parov vhodnih podatkov in pripadajočih izhodov - *učno množico* - in dovolj računske moči. Posledično lahko z njimi rešujemo probleme, ki so preveč kompleksni za direktno algoritmično

¹https://en.wikipedia.org/wiki/Raster_graphics

Slika 1: Primer nevronske mreže. vir: Wikipedia

reševanje ali pa algoritma sploh ne moremo definirati, na primer klasifikacija slik, aproksimacija težko izračunljivih funkcij, regresijska analiza ...

Slabost nevronske mreže je njena nenatančnost. Večina nevronskih mrež ne doseže 100% natančnosti, kar pomeni, da niso primerne za življenjsko kritične namene. Poleg tega za doseganje dobrih rezultatov zahtevajo ogromne, raznolike učne množice in veliko računskega časa.[9]

2.4 Konvolucijska nevronska mreža

Konvolucijske nevronske mreže so eden izmed tipov usmerjenih nevronskih mrež. Navadno so sestavljene iz več slojev, kjer so posamezni sloji konvolucije, aktivacijske funkcije, združevalne funkcije ali *polno povezani sloji* - sloji, pri katerih je vsak nevron vhoda uteženo povezan z vsakim nevrom izhoda. Konvolucije emulirajo odziv nevronov na lastnosti vhodnih stimulusov,[10] podobno kot ljudje bel krog na temnem ozadju zaznamo kot vir svetlobe. Združevalne funkcije, kot so $\max(A)$, $\min(A)$ in $\text{avg}(A)$ zmanjšajo količino vmesnih podatkov, kar poenostavi proces učenja.[11]

Pravilno načrtovane konvolucijske nevronske mreže potrebujejo relativno malo preprocesa dela, kar omogoča hiter in enostaven razvoj programov, ki jih uporabljajo.

3 Oblika

Poglejmo si obliko ustvarjene nevronske mreže (v nadaljevanju: mreža) in format vhodnih podatkov.

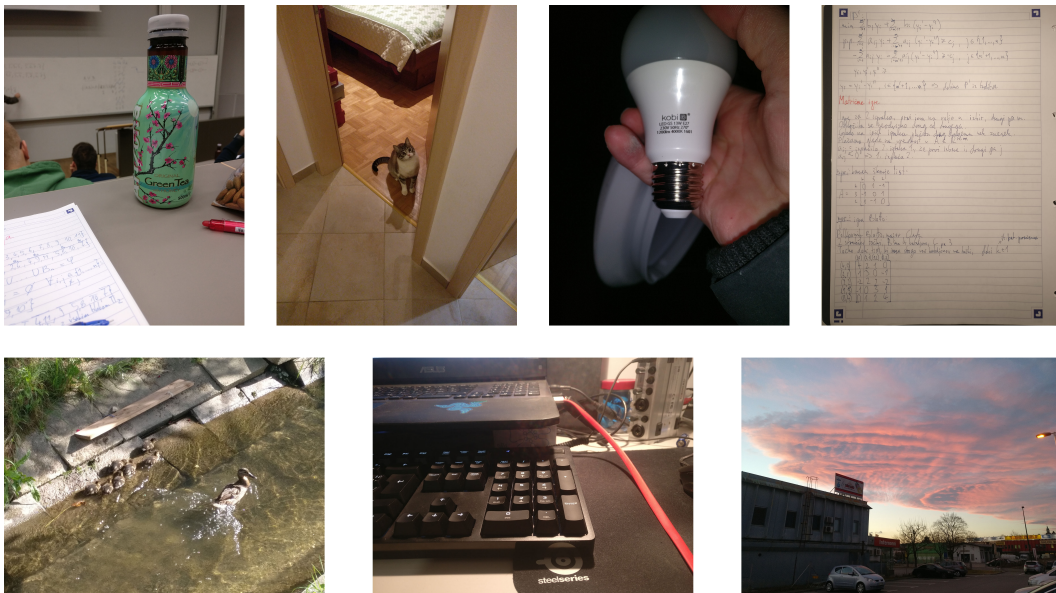
3.1 Načrt mreže

Mreža je sestavljena iz dveh slojev, in sicer ene konvolucije z jedrom velikosti k ter aktivacijske funkcije pritrditve (ang. *clamp*), definirane kot:

$$\text{clamp}(x) = \begin{cases} 255 & \text{za } x > 255 \\ x & \text{za } x \in [0, 255] \\ 0 & \text{za } x < 0 \end{cases}.$$

Tu nelinearnost aktivacijske funkcije ne igra posebne vloge, pomaga pa omejiti izhodno vrednost v dopustno območje, ki ga lahko shranimo kot 1 bajt. Za vhod vzame povečano sliko dimenzij (širina, višina), vrne pa sliko dimenzij (širina $- k + 1$, višina $- k + 1$).

3.2 Oblika podatkov

Slika 2: Primeri slik iz množice vhodnih podatkov.

Za množico vhodnih podatkov sem izbral 644 slik, ki sem jih naredil z mojim pametnim telefonom v obdobju zadnjih dveh let in nekaj mesecev. Predstavljajo raznolik nabor, slikal sem ljudi, živali, naravo, zapiske, naključne predmete in še kaj.

Velikosti slik so različne, ampak večina jih je oblike (3480, 4640) ali (4640, 3480), kar predstavlja 16M pikslov. Stisnjene so z le rahlimi izgubami, vsebujejo pa zmerno količino statičnega šuma, kar sem pred učenjem poskušal omiliti z rahlim Gaussovim filtrom.

Slike so razdeljene na dva dela. Prvi del je učna množica 580 slik, drugi pa testna množica 64 slik. Slike so bile razdeljene naključno, s funkcijo `random.sample` v programskem jeziku Python 3.

4 Programsko okolje

Mrežo sem implementiral v programskem jeziku Python 3, uporabil sem knjižnico za strojno učenje PyTorch.

5 Učenje

6 Rezultati

7 Zaključek

Literatura

- [1] Alberto V. (2017). An Example of a Convolutional Neural Network for Image Super-Resolution. *Intel AI Academy* [Online]. Dosegljivo: <https://software.intel.com/en-us/articles/an-example-of-a-convolutional-neural-network-for-image-super-resolution>. [Dostopano 7. november 2018].
- [2] Chao Dong *et al.*, “Learning a Deep Convolutional Network for Image Super-Resolution”. The Chinese University of Hong Kong.
- [3] Jiwon Kim *et al.*, “Accurate Image Super-Resolution Using Very Deep Convolutional Networks”. Seoul National University, Korea.
- [4] `torch.nn.Conv2d`. <https://pytorch.org/docs/stable/nn.html>. [Dostopano 7. november 2018].
- [5] “What is an Activation Function?”. <https://deeptai.org/machine-learning-glossary-and-terms/activation-function>. [Dostopano 7. november 2018].
- [6] Avinash Sharma V. (2017). Understanding Activation Functions in Neural Networks. *The Theory Of Everything*. [Online] Dosegljivo: <https://medium.com/the-theory-of-everything/understanding-activation-functions-in-neural-networks-9491262884e0>. [Dostopano 7. november 2018].
- [7] J. J. Hopfield. (1982). Neural networks and physical systems with emergent collective computational abilities. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. [Online] Dosegljivo: <http://www.pnas.org/content/pnas/79/8/2554.full.pdf>. [Dostopano 7. november 2018].
- [8] Marcel van Gerven, Sander Bohte. (2018). Artificial Neural Networks as Models of Neural Information Processing. *Frontiers in Computational Neuroscience*. [Online] Dosegljivo: <https://www.frontiersin.org/research-topics/4817/artificial-neural-networks-as-models-of-neural-information-processing>. [Dostopano 7. november 2018].

- [9] Chris Edwards. (2015). *Growing pains for deep learning*. Communications of the ACM. 58 (7): 14–16.
- [10] *Convolutional Neural Networks (LeNet) – DeepLearning 0.1 documentation*. DeepLearning 0.1. LISA Lab. [Online] Dosegljivo: <http://deeplearning.net/tutorial/lenet.html>. [Dostopano 7. november 2018].
- [11] Alex Krizhevsky *et al.* (2012). ImageNet Classification with Deep Convolutional Neural Networks. *NIPS 2012*. [Online] Dosegljivo: <http://www.image-net.org/challenges/LSVRC/2012/supervision.pdf>. [Dostopano 7. november 2018].